

prof. dr hab. Andrzej Jakubecki

Katedra Postępowania Cywilnego i Międzynarodowego Prawa
Handlowego, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Marii
Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska; ORCID: 0000-0001-9073-4371

<https://doi.org/10.62627/PPE.2026.019>

Zakaz egzekucji z majątku dłużnika po wszczęciu postępowania restrukturyzacyjnego w świetle nowelizacji Prawa restrukturyzacyjnego z dnia 25 lipca 2025 roku

I. Przyjęta w dniu 20 czerwca 2019 r. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1023 w sprawie ram restrukturyzacji zapobiegawczej, umorzenia długów i zakazów prowadzenia działalności oraz w sprawie środków zwiększających skuteczność postępowań dotyczących restrukturyzacji, niewypłacalności i umorzenia długów, a także zmieniająca dyrektywę (UE) 2017/1132 (dyrektywa o restrukturyzacji i upadłości)¹, zwana popularnie „dyrektywą drugiej szansy”, ma na celu harmonizację krajowych porządków prawnych oraz

¹ Dz.Urz. UE L 172 z dnia 26 czerwca 2019 r., s. 18 oraz Dz.Urz. UE L z dnia 24 lutego 2022 r., s. 93.

utworzenie efektywnych narzędzi wczesnego ostrzegania przed niewypłacalnością. Narzędzia określone w Dyrektywie mają umożliwić przedsiębiorcom doświadczającym trudności finansowych przeprowadzenie skutecznej diagnozy oraz udzielenie tym przedsiębiorcom wsparcia w przezwyciężeniu powstałych problemów².

Jedną z wielu płaszczyzn, których ma dotyczyć harmonizacja przepisów prawa krajowego, jest problematyka prowadzenia przez wierzycieli indywidualnych postępowań egzekucyjnych skierowanych do majątku dłużnika po wszczęciu w stosunku do niego postępowania restrukturyzacyjnego³. Kwestia ta w szczególności sposób oddziałuje na status wierzycieli zabezpieczonych rzeczowo na składnikach mienia dłużnika (hipoteka, zastaw, zastaw rejestrowy, zastaw skarbowy, hipoteka morska), a także – choć w tym przypadku nie chodzi o egzekucję – wierzycieli zabezpieczonych w drodze powierniczej czynności prawnej (przeniesienie na wierzyciela *causa cavendi* rzeczy, wierzytelności lub innego prawa majątkowego). Jeszcze przed implementacją Dyrektywy 2019/1023 w piśmiennictwie zwracano uwagę na okoliczność, że wymusza ona zmianę przepisów regulujących sytuację prawną wierzyciela rzeczowego w postępowaniu restrukturyzacyjnym, a za newralgiczną kwestię uznawano ujednolicenia reguł dotyczących wstrzymania indywidualnych czynności egzekucyjnych dla wszystkich postępowań restrukturyzacyjnych⁴.

Implementacji Dyrektywy 2019/1023 do prawa polskiego dokonano ustawą z dnia 25 lipca 2025 r. o zmianie ustawy – Prawo restrukturyzacyjne, ustawy – Prawo upadłościowe oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych⁵. Ustawa nowelizująca nie wprowadziła żadnych zmian do przepisów normujących wpływ postępowań restrukturyzacyjnych na postępowania egzekucyjne

² Więcej na ten temat: P. Filipiak, P. Kempieński, M. Stradomski, P. Grobelny, H. Zieliński, *Pozycja wierzyciela rzeczowego w postępowaniu restrukturyzacyjnym z uwzględnieniem postanowień dyrektywy w sprawie ram restrukturyzacji zapobiegawczej*, Doradca Restrukturyzacyjny 2021, nr 1, s. 24 i nast.

³ A. Jakubecki, *Zabezpieczenia rzeczowe wierzytelności w postępowaniu restrukturyzacyjnym w świetle nowelizacji Prawa restrukturyzacyjnego z dnia 25 lipca 2025 r. Księga Jubileuszowa Profesora Mariana Zdyba* – w druku.

⁴ P. Filipiak, P. Kempieński, M. Stradomski, P. Grobelny, H. Zieliński, *Pozycja wierzyciela...*, op. cit., s. 24.

⁵ Dz.U. z 2025 r., poz. 1085.

skierowane do składników majątku dłużnika objętego restrukturyzacją. Zmianie uległ natomiast art. 151 ust. 2 pr.rest., wskutek czego w obecnym stanie prawnym wierzytelności zabezpieczone rzeczowo na składnika mienia dłużnika (hipoteka, zastaw, zastaw rejestrowy, zastaw skarbowy, hipoteka morska) są objęte z mocy prawa układem⁶. To samo dotyczy wierzytelności zabezpieczonych przez powiernicze przeniesienie na wierzyciela własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa⁷ (uchylenie art. 151 ust. 3 pr.rest.). Wspomniana nowelizacja art. 151 ust. 2 pr.rest. rzutuje na zakres dopuszczalności postępowania egzekucyjnego w przypadku wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego w stosunku do dłużnika egzekwowanego.

II. Na wstępie należy przypomnieć, że ustawa – Prawo restrukturyzacyjne⁸ wprowadziła do polskiego systemu prawnego cztery postępowania restrukturyzacyjne, a mianowicie: postępowanie o zatwierdzenie układu, przyspieszone postępowanie układowe, postępowanie układowe oraz postępowanie sanacyjne (art. 2 pr.rest.). Ich celem jest „uniknięcie” ogłoszenia upadłości dłużnika przez umożliwienie mu restrukturyzacji w drodze zawarcia układu z wierzycielami (art. 3 ust. 1 pr.rest.)⁹. Układ jest więc podstawowym instrumentem prawnym służącym restrukturyzacji zobowiązań dłużnika, który stał się niewypłacalny albo jest zagrożony niewypłacalnością (art. 6 pr.rest.).

⁶ Wraz ze zmianą art. 151 ust. 2 pr.rest. uchylony został art. 151 ust 2a pr.rest., który normował szczególny przypadek objęcia bez zgody wierzyciela układem wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską. Ponadto uchylono art. 151 ust 3 pr.rest., który nakazywał stosowanie do zabezpieczeń powierniczych przepisów związanych z zabezpieczeniami rzeczowymi, a wyłączał zabezpieczone w ten sposób wierzytelności z układu. Uchylony został też art. 168 pr.rest., w którym stwierdzano m.in., że układ nie narusza praw wynikających z hipoteki, zastawu, zastawu rejestrowego, zastawu skarbowego lub hipoteki morskiej, jeżeli były ustanowione na mieniu dłużnika, chyba że uprawniony wyraził zgodę na objęcie zabezpieczonej wierzytelności układem.

⁷ W nowelizacji uchylono art. 151 ust. 3 pr.rest., który w odniesieniu do wierzytelności zabezpieczonych przeniesieniem na wierzyciela własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa nakazywał stosować odpowiednio m.in. przepis o wyłączeniu z układu wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo (art. 151 ust. 2 pr.rest. w poprzednim brzmieniu).

⁸ Ustawa z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (t.j. Dz.U. z 2026 r., poz. 533).

⁹ Więcej na temat celów postępowania restrukturyzacyjnego zob. A. Hrycaj [w:] *System prawa handlowego. Tom 6. Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe*, pod red. A. Hrycaj, A. Jakubeckiego, A. Witosza, Warszawa 2020, s. 21 i nast.

Przyczyną, dla której w Prawie restrukturyzacyjnym ustanowiono aż cztery postępowania restrukturyzacyjne, było dążenie do zróżnicowania procedur w taki sposób, żeby dostosować je w maksymalnym zakresie do potrzeb różnych grup dłużników¹⁰. Postępowania te różnią się stopniem rozbudowania oraz komplikacji regulacji prawnych. Trzy spośród postępowań restrukturyzacyjnych mają charakter postępowań sądowych, w których wyróżnia się dwa podstawowe etapy, a mianowicie: postępowanie w przedmiocie otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego oraz postępowanie po otwarciu postępowania przez sąd, które służy zawarciu i zatwierdzeniu układu. Z dniem uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu układu postępowanie restrukturyzacyjne ulega zakończeniu (art. 324 ust. 1 pr.rest.), rozpoczyna się natomiast faza wykonywania układu¹¹. Z taką strukturą mamy do czynienia w przyspieszonym postępowaniu układowym, postępowaniu układowym oraz postępowaniu sanacyjnym. Odmierna struktura cechuje natomiast postępowanie o zatwierdzenie układu, które to postępowanie jest w zasadzie postępowaniem pozasądownym. Pierwszy etap postępowania o zatwierdzenie układu obejmuje między innymi zawarcie przez dłużnika umowy z doradcą restrukturyzacyjnym o sprawowanie nadzoru nad przebiegiem postępowania (pełnienie funkcji nadzorcy układu), ustalenie dnia układowego, sporządzenie spisu wierzytelności, przygotowanie propozycji układowych oraz przeprowadzenie zbierania głosów co do przyjęcia układu. Etap ten – prowadzony przez dłużnika oraz nadzorcę układu – odbywa się bez kontroli ze strony sądu. Dopiero po przyjęciu układu w drodze głosowania przez wierzycieli dłużnik może złożyć wniosek o zatwierdzenie układu przez sąd. Złożenie tego wniosku otwiera sądowy etap postępowania, przy czym zatwierdzenie układu przez sąd, podobnie jak w innych postępowaniach restrukturyzacyjnych, rozpoczyna etap wykonywania układu.

Postępowanie o zatwierdzenie układu jest najprostszym i najbardziej odformalizowanym postępowaniem restrukturyzacyjnym. W żadnym zakresie nie ogranicza dłużnika w zarządzie swoim majątkiem, ale też nie zapewnia dłużnikowi pełnej ochrony przed egzekucją i innymi działaniami wierzycieli. Jednak pod tym

¹⁰ A. Hrycaj [w:] *System...*, op. cit., s. 47.

¹¹ Ibidem, s. 456.

względem zakresu ochrony jest zróżnicowany w zależności od wariantu, w jakim toczy się postępowanie o zatwierdzenie układu (o czym niżej). Jeśli zaś chodzi o pozostałe postępowania restrukturyzacyjne, to zakres regulacji prawnej oraz stopień skomplikowania postępowania wzrasta, poczynając od relatywnie uproszczonego przyspieszonego postępowania układowego, poprzez postępowanie układowe, aż do najbardziej rozwiniętej regulacji przewidzianej w postępowaniu sanacyjnym. Wraz ze wzrostem stopnia komplikacji postępowania zwiększają się ograniczenia dłużnika co do zarządu swoim majątkiem, a jednocześnie rośnie poziom ochrony dłużnika przed egzekucją prowadzoną przez wierzycieli. Pod tym względem najszerszą ochronę zapewnia dłużnikowi postępowanie sanacyjne.

III. Co się tyczy przyspieszonego postępowania układowego, to – jak wynika z art. 259 pr.rest. – otwarcie tego postępowania przez sąd sprawia, że postępowanie egzekucyjne dotyczące wierzytelności objętej z mocy prawa układem staje się niedopuszczalne. Postępowanie egzekucyjne wszczęte przed dniem otwarcia przyspieszonego postępowania układowego ulega z tym dniem zawieszeniu z mocy prawa (art. 259 ust. 1 pr.rest.). Na wniosek dłużnika lub nadzorcy sądowego sędzia-komisarz stwierdza deklaratywnie zawieszenie postępowania egzekucyjnego, wydając odpowiednie postanowienie. Postanowienie to doręcza się również organowi egzekucyjnemu. Ponadto – zgodnie z art. 259 ust. 2 pr.rest. – sędzia-komisarz na wniosek dłużnika lub nadzorcy sądowego może uchylić zajęcia dokonane przed otwarciem przyspieszonego postępowania układowego w postępowaniu egzekucyjnym (lub w postępowaniu zabezpieczającym) dotyczącym wierzytelności objętej z mocy prawa układem, jeżeli jest to konieczne dla dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa, a postanowienie o uchyleniu zajęcia doręcza się również organowi egzekucyjnemu (art. 259 ust. 2 zd. 2 w zw. z art. 259 ust. 1 zd. 3 pr.rest.). Jeżeli zaś chodzi o wszczynanie postępowań egzekucyjnych (a także wykonanie postanowień o zabezpieczeniu roszczenia lub zarządzenia zabezpieczenia roszczenia wynikającego z wierzytelności objętej z mocy prawa układem), to po dniu otwarcia przyspieszonego postępowania zabezpieczającego jest to niedopuszczalne (art. 259 ust. 3 pr.rest.)¹².

¹² W wyroku WSA w Gliwicach z dnia 5 marca 2026 r. (I SA/Gl 1097/25, Lex nr 4032203) wyrażono pogląd, że po wydaniu postanowienia o otwarciu przyspieszonego postępowania

W związku z powyższym należy podkreślić, że zakaz wszczynania oraz kontynuowania postępowań egzekucyjnych po dniu otwarcia przyspieszonego postępowania układowego nie odnosi się do wierzytelności nieobjętych z mocy prawa układem. Dla określenia zakresu dopuszczalności postępowania egzekucyjnego, po wszczęciu w stosunku do dłużnika przyspieszonego postępowania układowego, przesądzające znaczenie ma zatem kwestia czy wierzytelność, której dotyczy egzekucja, jest objęta układem.

Wierzytelności objęte układem we wszystkich postępowaniach restrukturyzacyjnych wskazuje art. 151 pr.rest. Co do zasady, chodzi o wierzytelności powstałe przed datą otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego¹³. Z układu bezwzględnie wyłączone są natomiast wierzytelności, które powstały po dniu otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego (art. 150 ust. pkt 1 pr.rest. *a contrario*) oraz wierzytelności wymienione w art. 151 ust. 1 pr.rest.¹⁴ Pierwotnie do wierzytelności nieobjętych układem należały między innymi wierzytelności ze stosunku pracy oraz właśnie wierzytelności zabezpieczone rzeczowo na mieniu dłużnika hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym i hipoteką morską w części znajdującej pokrycie w wartości przedmiotu zabezpieczenia. Z układu wyłączone były także wierzytelności zabezpieczone w drodze powierniczych czynności prawnych (przeniesienie na wierzyciela własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa) (art. 151 ust. 4 pr.rest.). Co do wierzytelności zabezpieczonej rzeczowo oraz w drodze powierniczej czynności prawnej

układowego nie można wprowadzić wszcząć postępowania egzekucyjnego co do wierzytelności objętych układem, ale art. 259 ust. 3 pr.rest. nie wyłącza możliwości zaopatrzenia tytułu egzekucyjnego w klauzulę wykonalności przeciwko dłużnikowi. Z przepisu tego nie wynika bowiem, że postępowanie egzekucyjne przeciwko dłużnikowi jest niedopuszczalne, ale że postępowanie takie jest niedopuszczalne w czasie trwania przyspieszonego postępowania układowego. Sąd nie powinien zaopatrzyć tytułu egzekucyjnego wydanego przeciwko dłużnikowi lub zarządcy, jeżeli został ustanowiony w przyspieszonym postępowaniu układowym w klauzulę wykonalności przeciwko zarządcy. Klauzula wykonalności stwierdza bowiem, że dany dokument stanowi tytuł egzekucyjny i może być podstawą postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi wymienionemu w treści klauzuli, a z mocy art. 259 ust. 3 pr.rest. nie można prowadzić postępowania egzekucyjnego przeciwko zarządcy.

¹³ Zob. też art. 150 ust. 1 pkt 2–3 oraz ust. 2 pr.rest.

¹⁴ Chodzi o wierzytelności alimentacyjne oraz renty, a także wierzytelności, za które dłużnik odpowiada w związku z nabyciem spadku po dniu otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego, po wejściu spadku do masy układowej lub sanacyjnej. W przepisie tym wymienia się także roszczenia o wydanie mienia i zaniechanie naruszania praw.

wierzyciel mógł wszakże wyrazić zgodę na ich objęcie układem. W związku z powyższym wśród wierzytelności układowych rozróżniano wierzytelności objęte układem z mocy prawa oraz za zgodą wierzyciela.

Stan prawny, w którym wierzytelności zabezpieczone rzeczowo nie były objęte układem, miał tradycję sięgającą okresu międzywojennego. Wyłączenie z układu zabezpieczonych wierzytelności było bowiem przewidziane także w Prawie o postępowaniu układowym z 1934 r.¹⁵ Egzekucja zabezpieczonych rzeczowo wierzytelności mogła być zatem prowadzona mimo otwarcia postępowania układowego¹⁶.

Stan prawny w odniesieniu do wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo na składnikach majątku dłużnika (oraz wierzytelności zabezpieczonych przeniesieniem na wierzyciela własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa) zmienił się zasadniczo w wyniku nowelizacji z 2025 r. Jak bowiem wspomniano na wstępie, zmianie uległo brzmienie art. 151 ust. 2 pr.rest., który wskazywał wierzytelności nieobjęte układem. Z treści tego przepisu zniknęła wzmianka o wierzytelności zabezpieczonej na mieniu dłużnika hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym oraz hipoteką morską¹⁷. W ten sposób wierzytelności zabezpieczone rzeczowo na składnikach mienia dłużnika zostały zaliczone do wierzytelności objętych układem z mocy prawa.¹⁸ Zmiana ta zrealizowała w prawie polskim jedno z założeń przyświecających Dyrektywie 2019/1023¹⁹. Zaliczenie wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo na mieniu dłużnika wskazuje jednoznacznie, że od dnia otwarcia przyspieszonego postępowania układowego prowadzenie postępowania egzekucyjnego co do zabezpieczonych rzeczowo

¹⁵ Zob. m.in. A. Jakubecki [w:] E. Niezbecka, A. Jakubecki, J. Mojak, *Prawne zabezpieczenie wierzytelności bankowych*, Kraków 2000, s. 536 i nast.

¹⁶ A. Jakubecki [w:] A. Jakubecki, J. Mojak, E. Niezbecka, *Prawne zabezpieczenie kredytów*, Lublin 1996, s. 333.

¹⁷ Uchylono też – jako bezprzedmiotowy – ustęp 3 w art. 151 pr.rest., w którym normowano kwestię objęcia zabezpieczonej wierzytelności układem bez zgody wierzyciela.

¹⁸ Jeśli zaś chodzi o wierzytelności zabezpieczone przeniesieniem na wierzyciela własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa, to w art. 150 ust. 1 pr.rest. dodano punkt 4, w którym wierzytelności te zaliczono do wierzytelności objętych z mocy prawa układem.

¹⁹ A. Hrycaj [w:] P. Filipiak, A. Hrycaj, *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz do zmian wprowadzonych ustawą z dnia 25 lipca 2025 r. (Dz.U. 2025.1085)*, Lex/el. 2026, uw. do art. 151.

wierzytelności staje się niedopuszczalne²⁰. Postępowanie egzekucyjne co do tych wierzytelności podlega w pełnej rozciągłości reżimowi prawnemu wprowadzonemu na mocy art. 259 pr.rest.

Należy przypomnieć, że art. 259 pr.rest. nie jest jedynym unormowaniem dotyczącym postępowania egzekucyjnego po otwarciu przyspieszonego postępowania układowego. Materii tej dotyczy także art. 260 pr.rest. W ustępie 1 tego artykułu stwierdza się, że: „Wierzyciel posiadający wierzytelność zabezpieczoną na mieniu dłużnika hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską może w toku przyspieszonego postępowania układowego prowadzić egzekucję wyłącznie z przedmiotu zabezpieczenia”. Z ustępu 2 wynika zaś, że: „Sędzia-komisarz na wniosek dłużnika lub nadzorcy sądowego może zawiesić postępowanie egzekucyjne co do wierzytelności nieobjętych z mocy prawa układem, jeżeli egzekucję skierowano do przedmiotu zabezpieczenia niezbędnego do prowadzenia przedsiębiorstwa. Łączny czas zawieszenia postępowania egzekucyjnego nie może przekroczyć trzech miesięcy. Zwolnienie zajętego przedmiotu spod zajęcia może nastąpić zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego”.

Przepis art. 260 pr.rest. stanowił pierwotnie dopełnienie regulacji zamieszczonej w art. 259 pr.rest. w tym znaczeniu, że o ile w art. 259 pr.rest. wyłączano po otwarciu przyspieszonego postępowania układowego dopuszczalność egzekucji wierzytelności objętych z mocy prawa układem, o tyle w odniesieniu do nieobjętych układem wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo w art. 260 ust. 1 pr.rest. zezwalano na egzekucję skierowaną wyłącznie do przedmiotu zabezpieczenia. W obecnym stanie prawnym, w którym po otwarciu przyspieszonego postępowania układowego prowadzenie postępowania egzekucyjnego co do wierzytelności zabezpieczonej rzeczowo jest wykluczone, art. 260 ust. 1 pr.rest. stał się bezprzedmiotowy. Nie ma przecież sensu norma ograniczająca egzekucję wierzytelności zabezpieczonej rzeczowo

²⁰ Jeżeli chodzi o wierzytelności zabezpieczone przez przeniesienia na wierzyciela własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa, to wierzytelności te są obecnie także objęte układem z mocy prawa, ale ich realizacja nie odbywa się w postępowaniu egzekucyjnym. Objęcie tak zabezpieczonych wierzytelności układem z mocy prawa oznacza zakaz realizacji zabezpieczeń powierniczych we właściwy dla nich sposób pozaegzekucyjny.

do przedmiotu zabezpieczenia w sytuacji, w której egzekucja takiej wierzytelności jest w ogóle niedopuszczalna.

To samo odnosi się do pozostałych ustępów w art. 260 pr.rest. Jeśli chodzi o art. 260 ust. 2 pr.rest., w którym przewidziana jest ewentualność zawieszenia przez sędziego-komisarza postępowań egzekucyjnych co do wierzytelności nieobjętych z mocy prawa układem, to z brzmienia tego przepisu wynika jednoznacznie, że owo zawieszenie dotyczy wyłącznie egzekucji skierowanej „do przedmiotu zabezpieczenia niezbędnego do prowadzenia przedsiębiorstwa”. Przepis pomyślany był więc wyłącznie dla wierzytelności nieobjętych układem ze względu na istnienie zabezpieczenia rzeczowego²¹. W przepisach Prawa restrukturyzacyjnego brakuje bowiem podstaw, aby przyjąć, że w razie otwarcia przyspieszonego postępowania układowego sędzia-komisarz może zawiesić postępowania egzekucyjne dotyczące nieobjętych układem wierzytelności wymienionych w art. 151 pr.rest., czy też wierzytelności ze stosunku pracy (chyba że wierzyciel wyraził zgodę na objęcie jej układem)²². Do czasu nowelizacji z 2025 r. jedyny wyjątek dotyczył wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo. Skoro więc obecnie egzekucja tych wierzytelności jest niedopuszczalna, to art. 260 ust. 2 pr.rest. jest bezprzedmiotowy. W konsekwencji bezprzedmiotowe są również ustępy 3 i 4 art. 260 pr.rest. dotyczące doręczania i zaskarżania postanowienia o zawieszeniu postępowania egzekucyjnego na podstawie ust. 2 tego artykułu.

IV. Zawieszenie postępowań egzekucyjnych i zabezpieczających trwa aż do dnia uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ. Z dniem uprawomocnienia się postanowienia o zatwierdzeniu układu postępowania zabezpieczające i egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi w celu zaspokojenia wierzytelności objętych układem ulegają umorzeniu z mocy prawa (art. 170 ust. 1 pr.rest.), a tytuły wykonawcze lub egzekucyjne, które stanowiły

²¹ D. Chrapoński [w:] *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, pod red. A. Torbusa, A. Witosza, A.J. Witosza, Warszawa 2016, s. 661; P. Horosz, *Prawo upadłościowe i prawo restrukturyzacyjne – zarys wykładu*, Warszawa 2023, s. 305; D. Kwiatkowski, R. Kosmał, *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, Warszawa 2022, s. 525.

²² Brak jest też zakazu wszczynania, po otwarciu przyspieszonego postępowania układowego, postępowań egzekucyjnych dotyczących wierzytelności nieobjętych układem, w tym wierzytelności powstałych po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego.

podstawę do prowadzenia takich postępowań, z mocy prawa tracą wykonalność (art. 170 ust. 3 pr.rest.). W obecnym stanie prawnym umorzenie odnosi się także do postępowań egzekucyjnych (i zabezpieczających) dotyczących wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo na mieniu dłużnika, a to dlatego, że są one z mocy prawa objęte układem na podstawie art. 150 pr.rest.

Jeżeli chodzi o art. 170 ust. 2 pr.rest., z którego wynika, że (z dniem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ) zawieszone postępowania zabezpieczające i egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi w celu zaspokojenia wierzytelności nieobjętych układem mogą zostać podjęte na wniosek wierzyciela, to w obecnym stanie prawnym przepis ten nie może znaleźć zastosowania w odniesieniu do przyspieszonego postępowania układowego. Przed wejściem w życie nowelizacji z 2025 r. odnosił się on do zawieszonych przez sędziego-komisarza na podstawie art. 260 ust. 2 pr.rest. postępowań egzekucyjnych dotyczących wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo na mieniu dłużnika. Postępowania te, po prawomocnym zatwierdzeniu układu, mogły zostać podjęte na wniosek wierzyciela²³. Skoro zaś, jak wyjaśniono wyżej, w obecnym stanie prawnym postępowania egzekucyjne dotyczące zabezpieczonych rzeczowo wierzytelności podlegają umorzeniu z mocy prawa po uprawomocnieniu się postanowienia zatwierdzającego układ, to art. 170 ust. 2 pr.rest. w powyższym zakresie stał się bezprzedmiotowy. Przepis ten zachował natomiast znaczenie w odniesieniu do postępowania sanacyjnego, o czym niżej.

²³ Zob. więcej: D. Chrapoński, *Wpływ postępowania restrukturyzacyjnego na postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające przeciw dłużnikowi*, Doradca Restrukturyzacyjny 2016, nr 6, s. 52; B. Merczyński, P. Bartosiewicz, *Egzekucja wierzytelności zabezpieczonej rzeczowo po zatwierdzeniu układu*, Doradca Restrukturyzacyjny 2019, nr 18, s. 137; W. Bokina, P. Sułkowska, *Egzekucja wierzytelności ujętych w zatwierdzonym spisie wierzytelności ze szczególnym uwzględnieniem wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo*, Doradca Restrukturyzacyjny 2022, nr 3, s. 102; B. Groele [w:] *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, pod red. P. Filipiak, A. Hrycaj, Lex/el. 2020, uw. 6 do art. 168; P. Zimmerman, *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, Legalis/el. 2022, nb 3 art. 168. Cytowani autorzy różnili się co do kwestii, czy w razie podjęcia zawieszonego postępowania egzekucyjnego postępowanie to można prowadzić do całego majątku dłużnika, czy tylko do przedmiotu zabezpieczenia. Więcej: P. Zimmerman, W. Bobik, *Wierzytelność zabezpieczona rzeczowo na mieniu dłużnika a egzekucja po zatwierdzeniu układu w postępowaniu restrukturyzacyjnym*, Doradca Restrukturyzacyjny 2023, nr 4, s. 52 i nast.

Ze szczególną sytuacją mamy do czynienia w razie umorzenia przyspieszonego postępowania układowego na podstawie art. 325 pr.rest. albo art. 326 ust. 1 pr.rest.²⁴ Umorzenie przyspieszonego postępowania układowego, podobnie jak i innych postępowań restrukturyzacyjnych, oznacza ukończenie tego postępowania bez osiągnięcia jego celu, tj. bez przyjęcia i zatwierdzenia układu. Przyjąć zatem należy, że w razie prawomocnego umorzenia postępowania restrukturyzacyjnego (w tym przyspieszonego postępowania układowego) odpada przyczyna zawieszenia postępowań egzekucyjnych, a zatem wierzyciel może wnosić o ich podjęcie. Dotyczy to także postępowań egzekucyjnych obejmujących wierzytelności zabezpieczone rzeczowo.

V. Należy zauważyć, że mimo objęcia z mocy prawa układem wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo oraz niedopuszczalności prowadzenia postępowania egzekucyjnego co do tych wierzytelności po otwarciu przyspieszonego postępowania układowego, brak jest *de lege lata* podstaw do przyjęcia, że zabezpieczenie wierzytelności wygasa. Przeciwnie, zabezpieczenie utrzymuje się w mocy, ale odnosi się już tylko do sumy układowej. Poza tym wierzyciel może skorzystać ze swego zabezpieczenia także w przypadku uchylenia (art. 176 ust. 1 pr.rest.) albo wygaśnięcia układu (art. 178 ust. 1 pr.rest.)²⁵. Jak bowiem wynika z art. 179 ust. 1 pr.rest., w przypadku uchylenia albo wygaśnięcia układu dotychczasowi wierzyciele mogą dochodzić swych roszczeń w pierwotnej wysokości, a wypłacone na podstawie układu sumy zalicza się na poczet dochodzonych wierzytelności. Według zaś ustępu 4 tego artykułu hipoteka, zastaw, zastaw rejestrowy, zastaw skarbowy lub hipoteka morska zabezpieczają wierzytelność w takiej wysokości, w jakiej nie została jeszcze zaspokojona.

Powyższe stwierdzenia – mimo braku wyraźnego przepisu – należy odnieść w drodze analogii do przypadku umorzenia postępowania restrukturyzacyjnego na podstawie art. 325 albo art. 326 pr.rest.

²⁴ Artykuł 325 pr.rest. odnosi się do wszystkich postępowań restrukturyzacyjnych, natomiast w art. 326 pr.rest. w odrębnych ustępach określono szczególne podstawy umorzenia przyspieszonego postępowania układowego, postępowania układowego i sanacyjnego.

²⁵ W tym też zakresie dopuszczalne będzie ewentualne wszczęcie postępowania egzekucyjnego skierowanego do przedmiotu zabezpieczenia.

VI. Rozważania dotyczące wpływu otwarcia przyspieszonego postępowania układowego na dopuszczalność wszczynania i kontynuowania postępowań egzekucyjnych skierowanych do majątku dłużnika *mutatis mutandis* odnoszą się do przypadku, gdy chodzi o otwarcie postępowania układowego.

W art. 278 ust. 1 pr.rest. – podobnie jak w art. 259 ust. 1 pr.rest. – ustalono, że postępowanie egzekucyjne dotyczące wierzytelności objętej z mocy prawa układem, wszczęte przed dniem otwarcia postępowania układowego, ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem otwarcia postępowania. Na wniosek dłużnika lub nadzorcy sądowego sędzia-komisarz postanowieniem stwierdza zawieszenie postępowania egzekucyjnego. Postanowienie to doręcza się również organowi egzekucyjnemu. Przepis ten jest kalką art. 259 ust. 1 pr.rest. odnoszącego się do przyspieszonego postępowania układowego. Ponadto w postępowaniu układowym stosuje się odpowiednio także art. 259 ust. 2–4 pr.rest. Jedyna odmienność w porównaniu z unormowaniami odnoszącymi się do przyspieszonego postępowania układowego polega na tym, że w art. 278 ust. 2 pr.rest. zamieszczono regulację dotyczącą losów sumy uzyskanej w zawieszonym postępowaniu egzekucyjnym²⁶. Takiej regulacji brakuje w przepisach o przyśpieszonym postępowaniu układowym. Ponadto w postępowaniu układowym na podstawie art. 279 pr.rest. stosuje się odpowiednio także art. 260 pr.rest. Można zatem skonstatować, że obie regulacje są praktycznie identyczne. W ślad za tym należy zauważyć, że do postępowania układowego odnoszą się wszystkie uwagi poczynione wyżej w aspekcie problematyki postępowania egzekucyjnego w przyspieszonym postępowaniu układowym.

Istotna różnica między przyspieszonym postępowaniem układowym oraz postępowaniem układowym polega na tym, że w postępowaniu układowym

²⁶ Artykuł 278 ust. 2 pr.rest. stanowi, że sumy uzyskane w zawieszonym postępowaniu egzekucyjnym, a jeszcze niewydane, przelewa się do masy układowej niezwłocznie po wydaniu postanowienia o otwarciu postępowania układowego. Pomimo braku takiego przepisu w regulacjach dotyczących przyspieszonego postępowania układowego w literaturze przedmiotu wyrażany jest pogląd, że także tu istnieje możliwość przelania sum uzyskanych w zawieszonym postępowaniu egzekucyjnym do masy układowej. Zob. R. Adamus, *Problem przekazania do masy układowej w przyspieszonym postępowaniu układowym sum uzyskanych w zawieszonym postępowaniu układowym*, Doradca Restrukturyzacyjny 2020, nr 3, s. 80 i nast. Odmienne D. Chrapoński [w:] *Komentarz...*, op. cit., s. 658.

dopuszczalne jest zabezpieczenie majątku dłużnika, a jednym ze sposobów zabezpieczenia jest zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego w celu dochodzenia należności objętych z mocy prawa układem oraz uchYLENIE zajęcia rachunku bankowego, jeżeli jest to niezbędne do osiągnięcia celów postępowania układowego (art. 268 ust. 2 pr.rest.). Zabezpieczenia dokonuje sąd restrukturyzacyjny na wniosek dłużnika lub nadzorcy sądowego.

W związku z tym, że zawieszenie postępowania egzekucyjnego jako sposób zabezpieczenia majątku dłużnika odnosi się do postępowań egzekucyjnych dotyczących wierzytelności objętych z mocy prawa układem, należy odnotować, że po wejściu w życie noweli z 2025 r., owo zawieszenie – z przyczyn wyjaśnionych wyżej – może odnosić się także do wierzytelności zabezpieczonych hipoteką, zastawem, zastawem rejestrowym, zastawem skarbowym lub hipoteką morską. Zakres tego zabezpieczenia został więc poszerzony, mimo że sam art. 268 ust. 2 pr.rest. nie uległ żadnej modyfikacji.

VII. Zasadniczo odmiennie uregulowano problematykę postępowań egzekucyjnych w odniesieniu do otwarcia postępowania sanacyjnego. W art. 312 ust. 1 i ust. 4 pr.rest. przewiduje się bowiem, że postępowanie egzekucyjne skierowane do majątku dłużnika wchodzącego w skład masy sanacyjnej, wszczęte przed dniem otwarcia postępowania sanacyjnego, ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem otwarcia tego postępowania²⁷, a skierowanie egzekucji do majątku dłużnika wchodzącego w skład masy sanacyjnej oraz wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu roszczenia lub zarządzenia zabezpieczenia roszczenia na tym majątku po dniu otwarcia postępowania sanacyjnego jest niedopuszczalne.

Lege non distinguente zawieszenie oraz zakaz wszczynania postępowań egzekucyjnych odnosi się w zasadzie do wszystkich wierzytelności, niezależnie od tego, czy są one objęte układem, czy też nie²⁸. Zakaz wszczynania egzekucji dotyczy więc

²⁷ Na wniosek dłużnika lub zarządcy sędzia-komisarz postanowieniem stwierdza zawieszenie postępowania egzekucyjnego. Postanowienie doręcza się również organowi egzekucyjnemu. Sumy uzyskane w zawieszonym postępowaniu egzekucyjnym, a jeszcze niewydane, przelewa się do masy sanacyjnej niezwłocznie po wydaniu postanowienia o otwarciu postępowania sanacyjnego.

²⁸ Wyjątek odnosi się wszakże do egzekucji świadczeń alimentacyjnych oraz rent z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci oraz z tytułu zamiany uprawnień objętych treścią prawa dożywotnia na dożywotnią rentę (art. 312 ust. 4 pr.rest.).

nawet wierzytelności powstałych po otwarciu postępowania sanacyjnego, a zawieszenie *ex lege* postępowania egzekucyjnego dotyczy nieobjętych układem roszczeń określonych w art. 151 ust. 1 pkt 2 i 3 pr.rest. Ochrona dłużnika przed egzekucją w razie wszczęcia postępowania sanacyjnego jest zatem szersza niż w przyspieszonym postępowaniu układowym oraz w postępowaniu układowym. Z tego względu okoliczność, że skutek noweli z 2025 r. wierzytelności zabezpieczone rzeczowo zostały objęte z mocy prawa układem, nie zmieniła w żaden sposób faktycznego zakresu dotychczasowej regulacji prawnej. Faktem jest natomiast, że w wyniku przedstawionych wyżej zmian, które objęły przyspieszone postępowanie układowe oraz postępowanie układowe, zakres ochrony przed egzekucją w tychże postępowaniach zbliżył się do standardu istniejącego w postępowaniu sanacyjnym. Podkreślić wszakże należy, że w przypadku otwarcia przyspieszonego postępowania układowego oraz postępowania układowego oczywiście nie obowiązuje zakaz kontynuowania i wszczynania postępowań egzekucyjnych dotyczących wierzytelności nieobjętych układem, z czym mamy do czynienia po otwarciu postępowania sanacyjnego.

Objęcie zabezpieczonych rzeczowo wierzytelności z mocy prawa układem nieco odmiennie kształtuje losy zawieszonego postępowania egzekucyjnego w przypadku prawomocnego zatwierdzenia układu w postępowaniu sanacyjnym. Jak wspomniano wyżej, z dniem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ postępowania egzekucyjne i zabezpieczające prowadzone przeciw dłużnikowi w celu zaspokojenia wierzytelności objętych układem ulegają umorzeniu z mocy prawa (art. 170 ust. 1 pr.rest.). Z kolei zgodnie z art. 170 ust. 2 pr.rest. zawieszone postępowania egzekucyjne i zabezpieczające, prowadzone przeciwko dłużnikowi w celu zaspokojenia wierzytelności nieobjętych układem, z dniem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ mogą zostać podjęte na wniosek wierzyciela (art. 170 ust. 2 pr.rest.).²⁹ Oczywiście jest, że w zmienionym stanie prawnym podjęcie zawieszonego postępowania egzekucyjnego nie wchodzi obecnie w grę w odniesieniu do wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo, bowiem są one objęte z mocy prawa układem. Natomiast na podstawie

²⁹ Dotyczy to w szczególności wierzytelności powstałych po otwarciu postępowania sanacyjnego, które z mocy art. 150 ust. 1 pkt 1 pr.rest. nie są objęte układem.

art. 170 ust. 2 pr.rest. z dniem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ w postępowaniu sanacyjnym mogą być podjęte postępowania egzekucyjne dotyczące wierzytelności nieobjętych *de lege lata* układem, które uległy zawieszeniu zgodnie z art. 312 ust. 1 pr.rest. Dotyczy to w szczególności postępowań egzekucyjnych odnoszących się do wierzytelności i roszczeń wymienionych w art. 151 ust. 1 pkt 2 i 3 pr.rest.

VIII. W postępowaniu sanacyjnym – podobnie jak w postępowaniu układowym – przewidziana jest ewentualność zabezpieczenia majątku dłużnika. Jednym ze sposobów zabezpieczenia jest zawieszenie egzekucji, do którego stosuje się odpowiednio art. 268 ust. 2–4 pr.rest. W związku z tym należy zauważyć, że o ile zawieszenie postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 312 pr.rest. dotyczy postępowań egzekucyjnych niezależnie od tego, czy chodzi o wierzytelności objęte czy nieobjęte układem, o tyle w odpowiednio stosowanym art. 268 ust. 2 pr.rest. zawieszenie postępowania egzekucyjnego jako sposobu zabezpieczenia majątku dłużnika *verba legis* odnosi się tylko do wierzytelności objętych z mocy prawa układem. W tym zakresie sytuacja przedstawia się więc podobnie jak w postępowaniu zabezpieczającym w postępowaniu układowym.

IX. Na koniec należy też rozważyć zagadnienie postępowań egzekucyjnych, gdy chodzi o postępowanie o zatwierdzenie układu. Problematyka ta wymaga nawiązania do dokonanych uprzednio ustaleń w odniesieniu do innych postępowań restrukturyzacyjnych, zwłaszcza do postępowania sanacyjnego.

Postępowanie o zatwierdzenie układu w założeniu ustawodawcy jest najprostszym postępowaniem restrukturyzacyjnym, ukształtowanym jako postępowanie pozasądowe, w którym aktywność sądu ujawnia się dopiero w ostatniej fazie postępowania po przyjęciu układu przez wierzycieli, i polega na wydaniu przez sąd postanowienia w przedmiocie zatwierdzenia układu. Postępowanie to zostało w wysokim stopniu odformalizowane, co ma zapewnić mu szybkość i elastyczność³⁰. Należy jednak podkreślić, że w stanie prawnym ukształtowanym przez

³⁰ A. Machowska [w:] *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe. Zagadnienia praktyczne*, pod red. A. Machowskiej, Warszawa 2016, s. 43; A. Jakubecki, *Odpowiednie stosowanie art. 312 prawa restrukturyzacyjnego w postępowaniu o zatwierdzenie układu* [w:] *Omnia sunt interpretanda. Teoria i dogmatyka prawnicza. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Leszkowi Leszczyńskiemu*, pod red. A. Korybskiego, B. Liżewskiego, Lublin 2023, s. 132.

nowelizację Prawa restrukturyzacyjnego z dnia 28 maja 2021 r.³¹, postępowanie o zatwierdzenie układu może toczyć się na dwa różne sposoby, w zależności od tego, czy w postępowaniu tym dokonano tzw. obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego. Dzień układowy jest to określony przez dłużnika dzień (art. 211 ust. 1 pr.rest.), w którym powstają skutki otwarcia postępowania o zatwierdzenie układu (art. 189 ust. 2 pr.rest.). Wierzytelności powstałe po tym dniu nie są objęte układem (art. 211 ust. 4 pr.rest.). Ustalenie dnia układowego spełnia w postępowaniu o zatwierdzenie układu podobną rolę, jaką w innych postępowaniach restrukturyzacyjnych pełni otwarcie (wszczęcie) postępowania przez sąd.

W postępowaniu o zatwierdzenie układu, które toczy się bez obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego, brak jest powiązania z dniem układowym jakichkolwiek ograniczeń dłużnika co do zarządzania i rozporządzania swoim majątkiem; brak jest też ograniczeń wierzycieli w odniesieniu do prowadzenia egzekucji w stosunku do składników majątku dłużnika³². Dopiero w ostatniej fazie postępowania, tj. w dniu wydania przez sąd postanowienia o zatwierdzeniu układu, pojawia się ochrona dłużnika przed egzekucją wierzytelności objętych z mocy prawa układem. Ochrona ta polega na zawieszeniu z mocy prawa postępowań egzekucyjnych dotyczących wierzytelności objętych z mocy prawa układem oraz stworzeniu możliwości uchylenia zajęć dokonanych w postępowaniu egzekucyjnym i zabezpieczającym dotyczącym wierzytelności objętej z mocy prawa układem (art. 224 ust. 2 w zw. z art. 259 pr.rest.).

Odmienne ma się rzecz w postępowaniu o zatwierdzenie układu, w którym dokonano obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego. Decyzja w tej kwestii zastrzeżona jest do kompetencji nadzorca układu³³ (art. 226a pr.rest.). Dokonanie obwieszczenia jest fakultatywne, a poza tym z art. 226a ust. 2 pr.rest. wynika, że obwieszczenie jest niedopuszczalne, jeśli zachodzi jedna ze wskazanych w tymże przepisie okoliczności.

³¹ Ustawa z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r., poz. 1080).

³² Brak ochrony przed egzekucją na etapie poprzedzającym zatwierdzenie układu był przyczyną, że pierwotnie postępowanie o zatwierdzenie układu nie cieszyło się zainteresowaniem w praktyce. Zob. A. Jakubecki, *Odpowiednie stosowanie...*, op. cit., s. 132.

³³ Z art. 210 ust. 1 pr.rest. wynika, że nadzorca układu sprawuje nadzór nad przebiegiem postępowania o zatwierdzenie układu. Do jego zadań należy przygotowanie propozycji układowych, przeprowadzenie zbierania głosów i złożenie wniosku o zatwierdzenie układu przez sąd. Nadzorca pełni swą funkcję na podstawie umowy zawartej z dłużnikiem.

Z dokonaniem przez nadzorcę obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego powiązano powstanie w stosunku do dłużnika określonych skutków prawnych. Skutki te nie zostały określone wprost, lecz w art. 226e pr.rest. zawarto podwójne odesłanie do przepisów obowiązujących w postępowaniu sanacyjnym. Artykuł 226e pr.rest. stanowi, że: „W okresie wskazanym w art. 226d przepisy art. 256 i art. 312 stosuje się odpowiednio”. Ów „okres wskazany w art. 226d pr.rest.” to okres od dnia dokonania przez nadzorcę układu obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego do dnia prawomocnego umorzenia postępowania w przedmiocie rozpoznania wniosku o zatwierdzenie układu albo do zakończenia postępowania o zatwierdzenie układu.

Ze stosowanego odpowiednio art. 312 pr.rest. wynika z kolei, że w okresie wskazanym w art. 226d pr.rest. (a więc już od dnia obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego) obowiązuje zakaz wszczynania i kontynuowania postępowań egzekucyjnych dotyczących wierzytelności objętych z mocy prawa układem. Pojawia się tu także możliwość uchylenia zajęć dokonanych w postępowaniu egzekucyjnym lub postępowaniu zabezpieczającym dotyczącym wierzytelności objętej z mocy prawa układem (art. 226e w zw. z art. 312 pr.rest.).

Odpowiednie stosowanie art. 312 pr.rest. w postępowaniu o zatwierdzenie układu wywołuje pewne problemy wynikające stąd, że w przepisie tym nawiązuje się do pojęcia masy sanacyjnej oraz przewiduje się, że postanowienie stwierdzające zawieszenie egzekucji wydaje sędzia-komisarz. On też jest władny uchylić zajęcia dokonane przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego. Natomiast w postępowaniu o zatwierdzenie układu sędzia-komisarz w ogóle nie jest powoływany³⁴.

Zrównanie skutków wywoływanych przez obwieszczenie o ustaleniu dnia układowego co do postępowań egzekucyjnych ze skutkami otwarcia postępowania sanacyjnego skutkuje zachwianiem się hierarchii postępowań restrukturyzacyjnych³⁵, zwłaszcza że prowadzi to do zawieszenia postępowań egzekucyjnych co

³⁴ Szerzej o tym A. Jakubecki, *Odpowiednie stosowanie...*, s. 131 i nast.

³⁵ Zgodnie z art. 226e pr.rest. w okresie od dnia dokonania przez nadzorcę układu obwieszczenia o ustaleniu dnia układowego do dnia prawomocnego umorzenia postępowania w przedmiocie rozpoznania wniosku o zatwierdzenie układu albo do zakończenia postępowania o zatwierdzenie układu w postępowaniu o zatwierdzenie układu stosuje się odpowiednio 256 pr.rest., także art. 256 pr.rest., który statuuje niedopuszczalność wypowiedziania niektórych umów po otwarciu postępowania układowego.

do wierzytelności nieobjętych układem i wyklucza wszczynanie egzekucji do wierzytelności powstałych po dacie obwieszczenia. Efektem owego zrównania jest wzrost popularności postępowania o zatwierdzenie układu w praktyce. Niestety, postępowanie to inicjują nierzadko dłużnicy, którzy ze względu na rozmiar prowadzonej działalności oraz liczbę wierzycieli predysponowani są do skorzystania z bardziej zaawansowanych procedur restrukturyzacyjnych. Wykorzystują jednak postępowanie o zatwierdzenie układu w wersji z obwieszczeniem o ustaleniu dnia układowego, ponieważ – przy istotnym odformalizowaniu procedury tego postępowania – zapewnia im ono w najszerszym zakresie ochronę przed egzekucją prowadzoną przez wierzycieli.

X. Objęcie zabezpieczonych rzeczowo wierzytelności z mocy prawa układem osłabia ochronę prawną zapewnianą dotąd tej grupie wierzycieli. Niezależnie od wartości przedmiotu zabezpieczenia wierzytelności podlegają warunkom zatwierdzonego układu, co niewątpliwie leży w interesie restrukturyzowanego dłużnika, ale nie wzbudza entuzjazmu wierzycieli. Nie ulega jednak wątpliwości, że skoro zabezpieczone rzeczowo wierzytelności są obecnie objęte układem, to konieczne jest pozbawienie wierzycieli możliwości prowadzenia egzekucji w celu zaspokojenia swej wierzytelności. Zaspokojenia wierzytelności w egzekucji nie dałoby się przecież pogodzić z objęciem jej układem.

Na mocy nowelizacji z 2025 r. dąży się do pewnego zrekompensowania zabezpieczonym rzeczowo wierzycielom utraty dotychczasowej ochrony. Podział wierzycieli na grupy obejmujące poszczególne kategorie interesów, w tym wierzycieli zabezpieczonych rzeczowo, ma charakter przymusowy (art. 161 ust. 1a pr.rest.)³⁶. W znowelizowanym art. 161a ust. 1 pr.rest. stanowi się, że propozycje układowe dla wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo powinny przewidywać stopień zaspokojenia niemniej korzystny niż w postępowaniu upadłościowym, które byłoby prowadzone wobec dłużnika, chyba że wierzyciel wyrazi zgodę na warunki mniej korzystne. Wartość tę ustala się przy założeniu, że zaspokojenie wierzyciela z przedmiotu zabezpieczenia następuje w postępowaniu upadłościowym prowadzonym wobec dłużnika (art. 86a ust. 1 pr.rest.).

³⁶ P. Filipiak [w:] *Komentarz...*, op. cit., uw. 26 do art. 161.

W związku z powyższym można skonstatować, że nowelizacja Prawa restrukturyzacyjnego z 2025 r. nie tylko osłabiła ochronę wierzycieli rzeczowych w postępowaniu restrukturyzacyjnym, ale również zmieniła filozofię podejścia do tych wierzytelności. Odstąpiono bowiem od zasady, że wierzytelności zabezpieczone rzeczowo nie są objęte układem w części znajdującej pokrycie w wartości przedmiotu zabezpieczenia na rzecz rozwiązania, w którym propozycje układowe dla takich wierzytelności powinny przewidywać stopień ich zaspokojenia nie mniej korzystny niż byłoby to w postępowaniu upadłościowym.

STRESZCZENIE Zakaz egzekucji z majątku dłużnika po wszczęciu postępowania restrukturyzacyjnego w świetle nowelizacji Prawa restrukturyzacyjnego z dnia 25 lipca 2025 roku

Jednym ze skutków wejścia w życie ustawy z dnia 25 lipca 2025 r. o zmianie ustawy – Prawo restrukturyzacyjne, ustawy – Prawo upadłościowe oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Zadłużonych jest objęcie układem zawieranym w postępowaniu restrukturyzacyjnym wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo. Pomimo że nowelizacja nie objęła przepisów normujących problematykę dopuszczalności postępowania egzekucyjnego po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, to ich treść uległa znacznej modyfikacji. Polega ona przede wszystkim na tym, że niedopuszczalne stało się postępowanie egzekucyjne co do wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo. W związku z tym bezprzedmiotowa jest część przepisów odnoszących się do prowadzenia postępowania egzekucyjnego po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego.

Słowa kluczowe: postępowanie restrukturyzacyjne, postępowanie o zatwierdzenie układu, przyspieszone postępowanie układowe, postępowanie układowe, postępowanie sanacyjne, dopuszczalność postępowania egzekucyjnego, zawieszenie postępowania egzekucyjnego, podjęcie zawieszonego postępowania egzekucyjnego, wierzytelności objęte z mocy prawa układem

ABSTRACT Prohibition of Enforcement Against the Debtor's Assets Following the Commencement of Restructuring Proceedings in Light of the Amendment to the Restructuring Law of 25 July 2025

professor dr hab. Andrzej Jakubecki, Department of Civil Procedure and International Commercial Law, Faculty of Law and Administration, Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland; ORCID: 0000-0001-9073-4371

One of the consequences of the entry into force of the Act of 25 July 2025 amending the Restructuring Law Act, the Bankruptcy Law Act and the Act on the National Register of Debtors is the inclusion, within arrangements concluded in restructuring proceedings, of claims secured by rights in

rem. Although the amendment did not formally modify the provisions governing the admissibility of enforcement proceedings following the commencement of restructuring proceedings, it has nevertheless significantly altered their substantive effect. In particular, enforcement proceedings in respect of claims secured by rights in rem are no longer permissible. As a result, certain provisions concerning the conduct of enforcement proceedings after the commencement of restructuring proceedings have become devoid of practical application.

Keywords: restructuring proceedings, arrangement approval proceedings, accelerated arrangement proceedings, arrangement proceedings, remedial proceedings, admissibility of enforcement proceedings, suspension of enforcement proceedings, resumption of suspended enforcement proceedings, claims included in an arrangement by operation of law

Bibliografia/References

Adamus R., *Problem przekazania do masy układowej w przyspieszonym postępowaniu układowym sum uzyskanych w zawieszonym postępowaniu układowym*, Doradca Restrukturyzacyjny 2020, nr 3.

Bokina W., Sułkowska P., *Egzekucja wierzytelności ujętych w zatwierdzonym spisie wierzytelności ze szczególnym uwzględnieniem wierzytelności zabezpieczonych rzeczowo*, Doradca Restrukturyzacyjny 2022, nr 3.

Chrapoński D. [w:] *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, pod red. A. Torbusa, A. Witosza, A.J. Witosza, Warszawa 2016.

Chrapoński D., *Wpływ postępowania restrukturyzacyjnego na postępowanie egzekucyjne i zabezpieczające przeciw dłużnikowi*, Doradca Restrukturyzacyjny 2016, nr 6.

Filipiak P., Kempinski P., Stradomski M., Grobelny P., Zieliński H., *Pozycja wierzyciela rzeczowego w postępowaniu restrukturyzacyjnym z uwzględnieniem postanowień dyrektywy w sprawie ram restrukturyzacji zapobiegawczej*, Doradca Restrukturyzacyjny 2021, nr 1.

Filipiak P., Hrycaj A., *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz do zmian wprowadzonych ustawą z dnia 25 lipca 2025 r. (Dz.U. 2025.1085)*, Lex/el. 2026.

Groele B. [w:] *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, pod red. P. Filipiaka, A. Hrycaj, Lex/el. 2020.

Horosz P., *Prawo upadłościowe i prawo restrukturyzacyjne – zarys wykładu*, Warszawa 2023.

Hrycaj A., *System prawa handlowego. Tom 6. Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe*, pod red. A. Hrycaj, A. Jakubeckiego, A. Witosza, Warszawa 2020.

Jakubecki A., Mojak J., Niezbecka E., *Prawne zabezpieczenie kredytów*, Lublin 1996.

Jakubecki A., *Odpowiednie stosowanie art. 312 prawa restrukturyzacyjnego w postępowaniu o zatwierdzenie układu* [w:] *Omnia sunt interpretanda. Teoria i dogmatyka prawnicza. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Leszkowi Leszczyńskiemu*, pod red. A. Korybskiego, B. Liżewskiego, Lublin 2023.

Jakubecki A., *Zabezpieczenia rzeczowe wierzytelności w postępowaniu restrukturyzacyjnym w świetle nowelizacji Prawa restrukturyzacyjnego z dnia 25 lipca 2025 r. Księga Jubileuszowa Profesora Mariana Zdyba* – w druku.

Kwiatkowski D., Kosmal R., *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, Warszawa 2022.

Machowska A. [w] *Prawo restrukturyzacyjne i upadłościowe. Zagadnienia praktyczne*, pod red. A. Machowskiej Warszawa 2016.

Merczyński B., Bartosiewicz P., *Egzekucja wierzytelności zabezpieczonej rzeczowo po zatwierdzeniu układu*, Doradca Restrukturyzacyjny 2019, nr 18.

Niezbecka E., Jakubecki A., Mojak J., *Prawne zabezpieczenie wierzytelności bankowych*, Kraków 2000.

Zimmerman P., Bobik W., *Wierzytelność zabezpieczona rzeczowo na mieniu dłużnika a egzekucja po zatwierdzeniu układu w postępowaniu restrukturyzacyjnym*, Doradca Restrukturyzacyjny 2023, nr 4.

Zimmerman P., *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, Legalis/el. 2022.